

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Kjell Vidar Seljevoll
Miljøvernavdelingen

Innvalgstelefon
73 19 92 25

Vår dato
07.07.2017
Deres dato
06.07.2017

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2017/5034-
Deres ref.

Ytre Snillfjord sanke og beitelag
v/Magne Egil Berdal

7257 SNILLFJORD

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe - Hemne kommune 07072017

Ytre Snillfjord sanke og beitelag v/ Magne Egil berdal har 6. juli 2017 søkt om iverksetting av skadefellingstillatelse for gaupe. Dette etter at det er påvist skade av gaupe på sau i Hemne kommune. Med bakgrunn i en helhetlig vurdering av situasjonen, finner Fylkesmannen ikke å kunne gi tillatelse til felling av gaupe i den aktuelle situasjonen.

Vi viser til deres søknad om skadefelling av gaupe fremsatt per telefon 5.7.17, fulgt opp av e-post 6.7.17. Det ble gitt foreløpig svar fra Fylkesmannen på søknaden per telefon 5.7.17.

Bakgrunn

Ytre Snillfjord sanke og beitelag har søkt Fylkesmannen om tillatelse til felling av gaupe. Bakgrunnen for søknaden er at det var funnet ett lam drept av gaupe i Hemne 4.7.17, samt at det er registrert uro hos øvrige dyr i området. Og observert at det mangler lam utover lammet som er påvist drept av gaupe.

Statens naturoppsyn (SNO) har 4.7.17 undersøkt 1 lam hos en beitebruker i Hemne. De foreløpige resultatene av undersøkelsen tilsier at lammet er drept av gaupe. Resultatene fra undersøkelsene er å anse som foreløpige ettersom dataene på vedtakstidspunktet ikke er kvalitetssikret av den regionale kontakten i SNO.

Hjemmelsgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for fylkesmannens vedtak i saken.

Politiske og forvaltningsmessige føringer

Det nasjonale bestandsmålet for gaupe ble etter behandling i St.meld. nr. 15 (2003-2004) satt til 65 årlige ynglinger, jf. Inst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Bestandsmålet for region 6 (Møre og Romsdal, Nord- og Sør-Trøndelag) er satt til 12 årlige ynglinger av gaupe. Dette målet for regionen er av Rovviltneemnda videre fordelt på fylkene i regionen som følger; Nord-Trøndelag 6 ynglinger av gaupe, Møre og Romsdal 2 ynglinger av gaupe og Sør-Trøndelag 4 ynglinger av gaupe.

Regional forvaltningsplan for rovvilt i region 6

Det er utarbeidet en forvaltningsplan for rovvilt i region 6 – Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. Gjeldende plan ble vedtatt av Rovviltnemnda 21. november 2013.

Det følger av forvaltningsplanen at Hemne og Snillfjord kommuner er innenfor områdene med mål om yngling av gaupe i Sør-Trøndelag.

Rovdyrforliket

«Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. (...)

Dyr på utmarksbeite har mange positive kvaliteter, og det er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. Forlikspartene viser til den todelte målsettingen etter rovviltforliket fra 2004, og at utfordringen ligger i å ivareta begge deler uten at konfliktene mellom dem blir større enn nødvendig.(...)

2.2.19 Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. (...) I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet (...)»

Brev fra statsråden

Det fremgår i brev fra Klima- og Miljøministeren 28. april 2014 at det skal være en tydeligere soneforvaltning.

«Et tydelig skille mellom soner skal innebære at vi skal ha lav terskel for tillatelse til uttak av rovdyr som har gjort eller forventes å gjøre skade i prioriterte beiteområder. (...) I prioriterte yngleområder for rovdyr skal terskelen for å tillate uttak av rovdyr være tilsvarende høy, og beitenæringen og andre interesser skal der tilpasse seg rovdyrenes tilstedeværelse.»

Betingende fellingstillatelser

Rovviltnemnda for region 6, vedtok den 20.4.2016 en kvote for betingede fellingstillatelser på 5 gauper i regionen, gjeldende for perioden fra 1. juni 2017, til 15. februar 2018. Myndigheten til å vurdere søknader om skadefelling er med det lagt til Fylkesmennene i region 6.

Rovviltnemnda har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som gaupe påfører bufe- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag fastsatt en kvote for skadefelling av gaupe som kan iverksettes av respektive fylkesmenn etter rovviltforskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det. Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. § 1 og § 6.

Det fremgår av Rovviltnemnda sitt vedtak 20.4.17 at terskelen for felling av skadegjørende gaupe bør være lav i områder uten mål om yngling av gaupe.

Fylkesmannens vurdering av søknaden

Rovviltnemnda har gjort en vurdering av gaupebestanden i region 6 og satt en betinget kvote på 5 dyr for perioden 1. juni 2017 til 15. februar 2018.

Det er per i dag ikke felt gaupe i medhold av den betingede kvoten, og gjenværende kvote er følgelig 5 dyr. Fylkesmannens oppgave er begrenset til å vurdere konkrete søknader om skadefelling opp mot rovviltforskriftens § 9.

Det følger av rovviltforskriftens § 9 at området status i forvaltningsplanen skal vektlegges i forbindelse med vurderinger av søknader om skadefelling. Det følger av forvaltningsplanen i region 6, føringer i brev fra LMD og MD av 28. juli 2006, rovviltforliket av 2011 punkt 2.2.19 og brev fra Statsråden 28.4.14 at i de områder som er definert som prioriterte rovviltområder skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. Forvaltningen skal utøves med utgangspunkt i et ønske om å oppfylle bestandsmålet for gaupe innenfor de områdene som er avsatt som yngleområder.

Hemne og Snillfjord kommuner befinner seg i sin helhet innenfor områder med mål om yngling av gaupe slik det er definert i den regionale forvaltningsplanen. Det følger av forvaltningsplanen at en i slike områder skal sikre at en har en kontinuerlig bestand av gaupe. Det skal praktiseres en høyere terskel for å gi tillatelse til skadefelling av gaupe i dette området sett i forhold til områdene som ikke er prioritert som yngleområder for gaupe. Etter vår vurdering ligger det i dette at det må påregnes noe tap til gaupe i områdene med mål om yngling av gaupe. I forvaltningssammenheng er det dermed krav om ett større skadeomfang for å utløse en tillatelse til felling i områder med mål om yngling, i forhold til i områdene uten mål om yngling av gaupe.

Videre følger det av rovviltforskriftens § 9 at Fylkesmannen skal gjøre en særlig vurdering av den konkrete situasjonen opp mot følgende 4 kriterier;

Områdets betydning som beitemark

Det er i søknaden oppgitt å være 150 sau/lam på beite i området der det nå er påvist skade av gaupe. Sammenlignet med de virkelig store sauekommunen i Sør-Trøndelag er dyretallet i Hemne og Snillfjord kommuner begrenset. Opprettholdelse av beitebruken i Hemne og Snillfjord er likefullt viktig i forhold Stortingets målsetning om å øke matproduksjonen over hele landet. Beiteområdet vurderes som viktig.

Skadenes omfang og utvikling

Det er påvist at 1 lam er drept av gaupe 4.7.17. Det er ikke registrert tap til gaupe i området tidligere i år eller de to foregående årene, men det er kjent at aktiviteten av gaupe i Hemne generelt har økt de senere årene, noe som også har vært tilfelle i tilstøtendeområder i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Det er til nå påvist at ett lam er drept av gaupe, videre fremgår det av søknaden at det er registrert uro i området og at det er flere sauer som mangler lam. Det påviste skadeomfanget av gaupe i Hemne vurderes som beskjedent.

Potensialet for fremtidige skader

Det er enda tidlig i beitesesongen. Det er til denne tid påvist en skade av gaupe. I vurderingen av i hvor stor grad en kan forvente tap av sau til gaupe i områdene der arten befinner seg, viser vi til Norsk institutt for naturforskning

sitt temahefte nr 57 «*Gaupas predasjon på sau – en kunnskapsoversikt*» utgitt i august 2014. Temaheftet oppsummerer informasjon som er samlet om gaupas predasjon på sau og andre byttedyr, og faktorer som er viktige for å kunne vurdere hvor store tap av sau en kan forvente til gaupe i områder der en har bestander av arten. I følge temaheftet vil gaupa normalt foretrekke hjortevilt, og da først og fremst rådyr, som byttedyr fremfor sau. Der tilgangen av hjortevilt er stor vil det forventes lave tap av sau og der tilgangen av hjortevilt er lav og tettheten av sau er høy vil det forventes størst tap av sau.

Med henblikk på historikken fra beiteområdet anses potensialet på fremtidige skader av gaupe i Hemne som begrenset. Samtidig er det hevet over tvil at en i enkelte tilfeller har opplevd at enkelt individer av gaupe kan forårsaker betydelig skade på husdyr. Fylkesmannen vil følge den videre utviklingen i området.

Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Fylkesmannen har i telefonsamtale 5.7. vist til at vi kan tilby beitelaget midler til ekstraordinært tilsyn fra forebyggende tiltaksmidlene, for å avhjelpe den akutte situasjonen med uro blant sauene, men også for å forsøke å få oversikt over skadeomfanget. Vi har 7.7.17 sendt en skriftlig bekreftelse på at det vil bli gitt tilskudd til ekstraordinært tilsyn. Fylkesmannen vil følge den videre utviklingen i området.

Miljørettslige prinsipper

Fylkesmannen har ikke gjort noen nærmere vurdering av de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens kapittel II, eller vurdert bestandsmessige konsekvenser av et eventuelt uttak av gaupe i denne saken. Dette da det her treffes vedtak om avslag på søknad om skadefelling av gaupe med bakgrunn i rovviltforskriften § 9. Det forventes ikke at dette avslaget vil ha noen negativ påvirkning på naturmangfold.

Konklusjon

Skadefelling skal være et begrenset virkemiddel for å ta ut ett bestemt skadevoldende individ av rovdyr. Det er påvist en skade av gaupe i Hemne i 2017 ved at ett lam er påvist drept av gaupe 4.7.17. Fylkesmannen har forståelse for at det at det oppstår skader av gaupe tidlig i beitesesongen oppleves som krevende. Samtidig er det slik at gaupe er en art som nasjonal politikk og forvaltningsplanen for region 6, har føringer for at skal være i det aktuelle området. Etter vår vurdering ligger det i dette at det må påregnes noe tap til gaupe i områdene med mål om yngling av gaupe.

Fylkesmannen legger til grunn at det skal være en viss terskel for å gi tillatelse til skadefelling av gaupe innenfor områdene som er avsatt for yngling av gaupe. Skadeomfanget er til denne tid begrenset. Fylkesmannen har tilbydd midler fra forebyggende tiltaksmidler til ekstraordinært tilsyn i området. På dette grunnlag avslår Fylkesmannen i Sør-Trøndelag søknad om skadefelling av gaupe i Hemne kommune. Vi presiserer at Fylkesmannen vil følge med på den videre utviklingen i området og at vi vil gjøre løpende vurderinger dersom skadeomfanget grunnet gaupe skulle øke i området.

Vedtak

Ut fra vurderingene ovenfor, vedtak om betingede tillatelser fra Rovviltnemnda av 20.4.2017 og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100

om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 6, avslår Fylkesmannen søknad om tillatelse til skadefelling av gaupe i Hemne kommune.

Saksopplysninger

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt/ gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. En eventuell klage rettes til Miljødirektoratet, men sendes via fylkesmannen. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Alle vedtak som angår felling av fredet rovvilt blir gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. De som ønsker å motta vedtak som angår felling av fredet rovvilt kan abonnere på vedtakene der og dermed få de tilsendt per e-post fortløpende. Abonnementet kan avgrenses til bestemte områder.

Med hilsen

Jan Erik Andersen (e.f.)
fung. miljøverndirektør

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi:

Snillfjord kommune	Krokstadøra	7257	SNILLFJORD
Hemne kommune	Trondheimsveien 1	7200	Kyrksæterøra
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rovviltnemnda i Region 6	v/ Fylkesmannen i Nord- Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER